

Motion till riksdagen 2021/22:490

av **Lars Andersson och Markus Wiechel (båda SD)**

Svenskar i utlandet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bevara utlandssvenskars folkbokföring i det statliga personadressregistret Spar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglera sjukvård och försäkringar för utlandssvenskar utanför EU/EES och Schweiz och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nytt regelverk för utlandssvenskars möjlighet att förnya sina svenska körkort och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa möjligheten för svenska medborgare bosatta i utlandet att e-rösta och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om särskild valkrets för utlandssvenskar och tillkännager detta för regeringen.

Bevara utlandssvenskars folkbokföring i det statliga personadressregistret SPAR

Problemen är många för utlandssvenskar då deras adressuppgifter gallras ut efter 3 år som utskrivna genom att märkas med koden ”utvandrad” i Statens personadressregister SPAR. Problemen inkluderar, men är inte begränsade till, exempelvis köp och utlämning av receptbelagda mediciner, betalning av trängselskatter eller parkeringsböter, installation av eller förnyelse av BankID, samt legitimering mot myndigheter via internet för att nämna några exempel. De konsekvenser som uppstår, utöver de mest uppenbara, är bland annat att avier om olika betalningar ibland har gått obemärkt till inkasso. I och med detta försvinner även möjligheten för olika aktörer att kommunicera med dessa utlandssvenskar, inklusive förnyelse av BankID vilket i sig ligger till grund för nyttjandet av flertalet tjänster.

Adressuppgifter till utvandrande personer folkbokförda i ett annat land bör stå kvar i Statens personadressregister (SPAR) i tio år istället för dagens gräns på tre år. På så vis går den i linje med Valmyndighetens röstlängd om tio år. Information om vilka begränsningar som därefter kommer att medföras måste kommuniceras i god tid.

Reglering av sjukvård och försäkringar för utlandssvenskar boende utanför EU/EES och Schweiz

Vid sjukvårdsbesök för svenskar bosatta i länder utanför EU/EES och Schweiz och inte omfattas av den svenska socialförsäkringen kan det uppstå diverse långtgående och kostsamma problem av flera skäl. Exempelvis så har Thailand som första ASEAN-land infört krav på privata sjukvårdsförsäkringar för sina cirka 70 000 utlandspensionärer som söker årsvisum och förlängningar av sina årliga uppehållstillstånd. Regelverket omfattar över 1 000 svenska medborgare. För personer över 70 år är det både svårt och dyrt att teckna privata försäkringar, ett problem som förvärras då det kan förekomma restriktioner att täcka risker till följd av tidigare sjukdomshistorik. Resultatet blir naturligtvis att vård antingen uteblir, alternativt skuldsättning. Svenska medborgare bosatta i länder utanför EU/EES eller Schweiz betalar samma skatt som de bosatta inom EU och är således av förklarliga skäl i behov av subventionerad sjukvård i likhet med andra utlandssvenskar. Vårt grannland Norge har i decennier löst denna problematik för sina pensionärer i utlandet genom ett påslag på 7,5 % av den ordinarie skattesatsen på 15 %, något Sverige förslagsvis kan åstadkomma med ett motsvarande påslag på SINK-skatten. I tillägg borde rimligen regeringen förhandla med andra regeringar att svenskar bosatta i andra länder får motsvarande förmåner som deras medborgare erhåller under deras vistelser i Sverige, för att uppnå kostnadsreglerad sjukvård, inte bara för pensionärer men även för yrkesverksamma.

Förnyelse av svenska körkort i utlandet

Sedan en lagändring den 1 maj 2017 kan förnyelse av svenskt körkort från utlandet ej längre genomföras, vilket tidigare kunde göras vid en utlandsmyndighet. Det nuvarande regelverket är detsamma både inom och utanför EES. Motiveringen bakom lagändringen är att en stat endast får utfärda och förnya körkort för personer som bor permanent i landet eftersom det landet har bäst förutsättningar att bedöma den enskildes förhållanden. Här fallerar logiken då en person som är permanent bosatt i Sverige inte på något vis prövas för att bevisa att vederbörande är en lämplig förare, utan den isolerade skillnaden endast är var man är skriven. Detta är inte bara diskriminerande mot svenska medborgare som av en händelse bor i utlandet, men leder även till kostsamma och tidskrävande åtgärder för dessa individer.

Lagen om att en svensk medborgare måste ha sin permanenta bostadsadress i Sverige för att förnya sitt svenska körkort måste ses över och det svenska regelverket likställas på samma sätt i utlandet som i Sverige för att bidra till en jämlik behandling av utlandssvenskar och svenskar bosatta i Sverige då regelverket i sig inte ska skilja sig åt.

E-röstning från utlandet

Över 660 000 svenskar uppskattas för närvarande bo i utlandet, och utgör således en befolkning motsvarande Sveriges näst största kommun. Av dessa beräknas omkring 170 000 vara röstberättigade, men valdeltagandet är oroväckande lågt; i valet 2018 var valdeltagandet inte ens 40 %. Utlandssvenskar uppfattar sig som en icke-prioriterad grupp och skulle med all sannolikhet ha ett högre valdeltagande och således utnyttja sin demokratiska rätt att rösta om denna upplevda känsla var annorlunda. Förutom möjligheten att brevrösta så måste man ta sig till antingen en ambassad eller ett konsulat i landet, vilket kan innebära både kostsamma och tidskrävande resor. En annan problematik är att man inte kan rösta på valdagen från utlandet och röstmottagningen i utlandet börjar och avslutas vid olika tidpunkter. Om du fallit ur röstlängden kan du som utlandssvensk inte heller rösta ens om du befinner dig i Sverige. Detta påpekas även i Valmyndighetens Erfarenhetsrapport från valet 2018. Enligt Valmyndighetens Erfarenhetsrapport finns även andra brister när det kommer till röstning från utlandet så som ansvarsantagande för att säkerställa att man uppfyller vallagens krav för förtidsröstning, däribland god tillgänglighet och utbildade röstmottagare, samt sårbarheten inom brevröstningen som medförs av problem med post och distribution. Genom att introducera e-röstning ökar fönstret för valdeltagandet genom att den röstberättigade kan rösta till och med valdagen. Dessutom skulle e-röstningen eliminera besväret att ta sig till en vallokal och risken för att brevröster från utlandet kommer bort eller inte kommer i tid skulle försvinna. I Estland har e-röstning varit möjligt sedan 2005. Genom att erbjuda olika sätt att legitimera sig (id-kort med pinkod, digitalt id eller mobilt id) kan medborgare utanför Estland e-rösta. De ester som ska rösta kan testa e-röstningssystemet på en webbplats för att säkerställa att identifikationen fungerar. Valdeltagandet bland utlandsboende ester har ökat sedan e-röstning infördes år 2008. En annan viktig aspekt med e-röstning är möjligheten att nå yngre röstdeltagare. Dagens ungdomar är uppväxta i ett digitalt samhälle där man tar för givet att man ska kunna hantera sin vardag via datorn, plattan eller sin smartphone. Genom att enkelt kunna rösta och påverka den politik som förs i landet knyts de yngre utlandssvenskarna närmare Sverige. E-röstning är således inget nytt, utan har genomförts med stor framgång i ett grannland, något motionärerna uppmanar Sveriges riksdag att ta lärdom av och att snarast införa denna möjligheten för svenska medborgare boendes i utlandet.

Särskild valkrets för utlandssvenskar

Över 660 000 svenskar uppskattas för närvarande bo i utlandet, och utgör således en befolkning motsvarande Sveriges näst största kommun. Av dessa beräknas omkring 170 000 vara röstberättigade, men valdeltagandet är oroväckande lågt; i valet 2018 var valdeltagandet inte ens 40 %. Utlandssvenskar uppfattar sig som en icke-prioriterad grupp och skulle med all sannolikhet ha ett högre valdeltagande och således utnyttja sin demokratiska rätt att rösta om denna upplevda känsla var annorlunda.

Fram till och med 1994 var utlandssvenskarna upptagna i en särskild röstlängd och tillhörde ett specifikt valdistrikt i varje riksdagsvalkrets. I vallagen 1997 bestämdes det att utlandssvenskar förs till det valdistrikt där de senast var folkbokförda. Den bestämmelsen finns kvar i den senaste vallagen från 2005. Ett eget valdistrikt för utlandsboende skulle leda till att de politiska partierna bättre kan se hur

utlandssvenskarna röstar, och framför allt att partierna bättre kan profilera sig mot utlandssvenskar gällande både sakfrågor och valkampanjer. En ändring i vallagen för återinförandet av en egen valkrets rekommenderas då detta i förlängningen utmynnar i ett högre valdeltagande hos utlandssvenskar samtidigt som det stärker de svenska medborgarnas demokratiska röst. Flera EU-länder har redan liknande upplägg, bland annat Frankrike, Portugal och Italien.

Lars Andersson (SD)

Markus Wiechel (SD)